

MERITUULIVOIMAN KOORDINAATIORYHMÄN 4. KOKOUS

Ajankohta	Tiistai 9.12.2025 klo 10-12
Sijainti	TEM, Aleksanterinkatu 4–10, kokoushuone A113 Kierre Microsoft Teams
Osallistujat	Outi Vilén, puheenjohtaja (TEM) Tuuli Oikarinen (TEM) Olli Salo (TEM) Roland Magnusson (Energiavirasto) Annina Alasaari (Energiateollisuus ry) Harri Mäki-Reinikka (UM) Jesse Kosonen (PLM) Anni Mikkonen (Suomen uusiutuvat ry) Jani Koironen (Traficom) Jan Ekebom (YM) Laura Rantanen (LVM) Sami Järvenpää (SM) Mats Brandt (Pohjanmaanliitto) Tiina Arto, sihteeri (Energiavirasto)
Etänä	Laura Ihamäki (Fingrid Oyj) Elina Virtanen (SYKE) Tuominen Markku (Metsähallitus) Orian Bondestam (MMM) Vesa Peltola (Suomen Kuntaliitto ry) Johanna von Knorring-Rosenlew (VM) Lauri Kuuliala (Väylävirasto) Susanna Roslöf (Satakuntaliitto) Nieminen Aija (Metsähallitus)
Koordinaatioryhmän ulkopuoliset osallistujat ja esittäjät	Hanna-Erika Savolainen (TEM) Mari Pohja-Mykrä (YM) Stefan Fransman, Ahvenanmaan maakuntahallitus Ralf Häggblom, Ahvenanmaan maakuntahallitus Mari Saario, Sweco Finland Oy Ulla Värre, Sweco Finland Oy

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja kertoi kokouksen kulun.

2. Talusvyöhykkeen merituulivoima-alueita koskevan päätöksen valmistelu: Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA)

Mari Saario ja Ulla Värre, Sweco Finland Oy

Talusvyöhykkeen merituulivoima-alueiden SOVA-kuuleminen päättyi 2.12.2025. Saario esitteli ympäristöselostusta tiivistetysti ja kertoi ensimmäisiä nostoja päättyneeltä lausuntokierrokselta.

SOVA:n tavoitteena on ollut ylätasolla tunnistaa mahdolliset, merkittävät ja todennäköiset ympäristövaikutukset alueiden eri toteutus-skenaarioissa. Saario taustoitti Swecon roolia ja korosti, että TEM on vastannut SOVA:ssa mukana olevien alueiden valinnasta sekä päätösluonnoksesta ja sen ehdoista. Tämä huomioitiin myös lausuntokierroksella, jossa pyydettiin erikseen palautetta päätösluonnokseen.

Saario kertoi, että SOVA tarkastelee asioita ensisijaisesti mahdollisten haittojen näkökulmasta. Haittojen määrittämiseksi perusongelmana on, että talusvyöhykkeen alueiden luonnontilaa tunnetaan huonosti. SYKE on ollut tukena SOVA-prosessissa ja tarjonnut tietoja muun muassa saatavilla olevien linnustotietojen ja vedenalaisien luontoarvojen osalta. Kuulemisissa on noussut esiin etenkin pohjatietojen puute ja se, ettei SOVA:ssa ole käytetty tarpeeksi jo tehtyjen tutkimusten aineistoja. Saarion mukaan SOVA:an tullaan tekemään vielä tarkennuksia niiden tutkimustietojen pohjalta, joita on julkisesti saatavilla esimerkiksi alueilla tehdyistä YVA-selvityksistä.

Saarion mukaan yleinen ongelma on, että etenkin vaelluslajit ja kumulatiiviset pitkän ajan vaikutukset ovat Pohjanlahdella tuntemattomia. Tämä oli nostettu esiin myös SOVA-lausunnoissa yhtenä tietopuutteena. Vaikutukset ovat riippuvaisia muista hankkeista, joiden toteutumisesta ei vielä tiedetä. Lausunnoissa nousi esiin huoli myös kaapelivedoista, joiden vaikutuksia arvioidaan SOVA:ssa vain hyvin yleisellä tasolla. Saarion mukaan Sweco on tehnyt asian selvittämiseksi muun muassa haastatteluita. Tässä kohtaa näiden vaikutuksia ei pidetä merkittävänä, mutta tilanne voi olla toinen, jos kaapeleiden määrä merenpohjassa kasvaa.

Esityksen lopuksi Mikkonen tiedusteli SOVA:ssa käytetyistä syvyys-tiedoista, koska toiminnanharjoittajilla on ollut eri käsitys etenkin eteläisten alueiden syvyyksistä. Vilénin mukaan eri tahot ovat nostaneet tätä esiin. Vilénin mukaan faktatiedoissa ei ole epäselvyyttä, vaan alueiden valinnassa hyödynnetyt lähtötiedot vastaavat syvyyden osalta hankekehittäjien käytössä olevia tietoja. Vilénin mukaan SOVA:n muotoilut käydään vielä läpi ja tarvittaessa tehdään muotoilujen tarkennuksia, ettei syvyytietoihin jää epäselvyyttä. Lopulliset muotoilut katsotaan vielä Sweco:n ja ohjausryhmän kanssa.

SOVA:n valmistumisen aikataulua on Saarion mukaan pitkittäneet käännökset sekä lausuntokierrokset niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin Espoon sopimuksen myötä. Vilén kertoi, että kansainvälinen kuuleminen päättyy 12.12. Baltian maat eivät ole ilmoittaneet

lausuvansa. Ruotsi, Saksa ja Puola ovat ilmoittaneet halunsa osallistua prosessiin. Tavoitteena on, että kv-lausunnot käydään läpi tammiukuussa. Kokonaisuudessaan selostuksen viimeistely tapahtuu alkuvuodesta.

Lopuksi keskustelua syntyi päätösluonnoksen lausuntojen läpikäynnistä eli osuudesta, josta Sweco ei ole vastuussa. Vilénin mukaan lausuntoja käydään läpi TEM:n toimesta ja nämä otetaan huomioon valtioneuvoston talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden valintaa koskevan päätöksen valmistelussa.

3. Aluevesien merituulivoiman ajankohtaiset

Markku Tuominen, Metsähallitus

Tuominen esitteli aluevesien merituulivoimakilpailutusten tämänhetkistä tilannetta. Edith- ja Ebba-hankkeiden kilpailutukset päättyivät syyskuussa. Tuomisen mukaan neuvotteluita käytiin pitkään toimijoiden kanssa, mutta yhteisymmärrykseen hankkeiden myynnistä ei päästy. Metsähallitus sai sitovia tarjouksia, mutta markkinatilanteen fundamentit olivat Tuomisen mukaan esteenä hankkeiden myynnille. Metsähallitus jatkaa itsenäisesti kyseisten hankkeiden YVA-ohjelmien valmistelua ja kaavoitusta. Hankkeet tuodaan markkinoille kypsempinä myöhemmin, minkä jälkeen Metsähallitus etenee kahden muun alueen kanssa, joista kaavoitusaloitteet on hyväksytty. Viidennen alueen osalta eli Kristiinankaupungin hankealueella kunta ei ole hyväksynyt kaavoitusaloitetta.

Kokonaisuudessaan Metsähallitus odottaa myös, miten kilpailut etenevät talousvyöhykkeellä ja Ahvenanmaalla. Pällekkäisiä kilpailutuksia ei ole järkevää pitää. Tuominen piti mahdollisena, että Edith- ja Ebba-hankkeiden kilpailutukset voitaisiin järjestää uudestaan vuonna 2028.

Tuomisen mukaan Korsnäsin hanke etenee suunnitellusti ja tutkimuksia on tehty paljon. Muun muassa sensitiiviset lintualueet -selvitys on vaikuttanut siihen, että hankkeessa tehdään linnuston lisäselvityksiä.

Esityksen lopuksi Alasaari tiedusteli, onko Metsähallituksella valmius tuoda Edith- ja Ebba-hankkeet myös aikaisemmin markkinoille kilpailutukseen, jos kysyntää on. Tuomisen mukaan valmius on ja aikataulu riippuu paljon siitä, mitä tapahtuu talousvyöhykkeellä ja Ahvenanmaalla. Alasaari pyysi myös Metsähallitusta avaamaan pidetyn kilpailutuksen lopputuloksen syitä. Tuomisen mukaan joustot mitä hankekehittäjien puolelta tällä hetkellä vaaditaan ovat niin suuria, ettei sellaisiin voida sitoutua. Käytännössä siis ei voida hyväksyä osotarjouksia, joissa hankkeet venyvät pitkiksi ja ennakoimattomiksi.

4. Ahvenanmaan merituulivoiman ajankohtaiset

Ralf Häggblom ja Stefan Fransman, Ahvenanmaan maakuntahallitus

Häggblom esitteli Ahvenanmaan Sunnanvind-projektin tilannetta. Kuuleminen yleiskaavan luonnoksesta ja ympäristöselostuksen luonnoksesta päättyi kesällä. Osa lausunnoista on aiheuttanut paljon työtä. Palautetta annettiin paljon etenkin linnustosta ja merenkulusta. Näistä on tehty erillisiä selvityksiä. Selvitykset ja kuulemisen lausuntovastineet julkaistaan tammi-helmikuussa. Tällä hetkellä tehdään

teknistä kartoitusta alueen kehittämiseksi. Huutokaupan kohteena tulee olemaan kaavoitettu merialue. Häggblomin mukaan tavoitteena on, että Sunnanvindin merituulivoima tuottaisi sähköä noin 60-kertaisesti Ahvenanmaan nykyiseen tarpeeseen verrattuna. Hankkeen sähkö olisi siten vientituote, ja vetytaloudella voisi olla myös merkittävä rooli hankkeessa.

Häggblom kertoi myös paikallisesta kyselystä, jonka mukaan merituulivoimaan suhtautuminen on valtaosin positiivista. Tavoitteena on, että huutokauppaprosessi aloitetaan vuoden 2026 lopulla. Häggblomin arvion mukaan valmius huutokaupan järjestämiseen on vuoden 2026 viimeisellä kvartaalilla, mutta kuten Metsähallitus myös Ahvenanmaa seuraa markkinatilannetta ja otollisinta aikaa huutokaupan avaamiseen.

Häggblom toi esiin Suomen ensimmäisten suurten merituulivoimapaistojen kantamat kustannukset logistiikkaverkoston muodostumisesta. Seuraavat hankkeet hyötyvät siitä, että logistiikkapohja on luotu. Häggblomin mukaan on tärkeää huomioida, miten saada tämä kehityspotki toimimaan.

Esityksen loppuksi Mikkonen tiedusteli verkkoliityntäasioista Manner-Suomeen. Ahvenanmaa on tuonut TEM:lle esiin tahtotilan, että Ahvenanmaan alueelle sijoituvia merituulivoimahankkeita voitaisiin liittää Suomen kantaverkkoon. Asia on vireillä ministeriössä ja siihen liittyen on monia avoimia juridisia kysymyksiä. Asia on edistynyt valittavan hitaasti TEM:n resurssitilanteesta johtuen.

Ekebom tiedusteli, voiko lausunnoista nostaa esiin jotakin. Ekebom ehdotti, että olisi kiinnostavaa saada erillinen esitys lausuntojen kriittistä ja positiivisista asioista. Häggblomin mukaan lausunnoissa on tuotu esiin, että mallinnuksen data on osittain vajaata siten, että tehdyt johtopäätökset ovat harhaanjohtavia. Tämä on Häggblomin mukaan huomioitu esimerkiksi siten, että kaavavaatimukseen tulee tarkennus, jonka mukaan ennen YVA-vaihetta pitää viedä läpi vähintään kahden vuoden lintuinventaario alueelta.

Lopuksi Röslof kysyi tarkennusta, miten merenkulku on huomioitu alueen jatkosuunnittelussa. Häggblomin mukaan alueen läpi ei käytännössä ole suuremmin merenkulkua, vaan alusreitit menevät alueen ohi. Merenkulkua koskeva erillinen raportti julkaistaan alkuvuodesta. Ahvenanmaan arvion mukaan vaikutukset merenkulkuun alueella ovat siis melko vähäiset. Suurin vaikutus liikennöintiin Sunnanvindin merituulivoiman myötä kohdistuu Uudenkaupungin satamaliikenteeseen.

5. Talusvyöhykkeen merituulivoiman ajankohtaiset *Outi Vilén ja Tuuli Oikarinen, työ- ja elinkeinoministeriö*

Vilén kertoi talusvyöhykkeen merituulivoiman ajankohtaiset asiat. Valtioneuvoston aluevalintapäätöstä valmistellaan ja lausuntoja käydään läpi loppuvuoden aikana. Lausunnoissa ovat toistuneet tietyt asiat koskien hyödyntämisluvan ehtoja. Etenkin alueiden koko, alueen hyödyntämisen ajanjakso, syvyystiedot ja alueelta vaadittu vähimmäistehokkuusvaatimus ovat toistuneet lausunnoissa. Vilénin mukaan kyse on osittain viestinnällisistä puutteista.

Aluevalintapäätöksen ohella TEM valmistelee tällä hetkellä hyödyntämislupapäätöstä. TEM tulee ensi vuonna lähestymään asiaan liittyen tarkemmin myös osaa koordinaatioryhmän edustajista. On tärkeää, että eri hallinnonaloilta tuodaan ilmi mahdollisia tarpeita hyödyntämisluvan ehtoihin. Eli käytännössä kyse on hyödyntämisluvan pääehdoista, joita toimijalla tulee olla jo kilpailutusvaiheessa tiedossa ja jotka vaikuttavat muun muassa kustannuksiin.

Vilén kertoi, että talousvyöhykkeen merituulivoima-asetuksen lausuntoaika päättyi 18.8.2025 ja viimeistely asetuksesta on meneillään. Voimaantuloa tavoitellaan vuoden ensimmäiselle kvartaalille. Lisäksi meneillään on useampi selvityshanke. Merituulivoiman purkuhankkeen (VN Tutkiva) lisäksi TEM on tilannut AFRY:ltä selvityksen talousvyöhykkeen hankkeiden varjostus- ja turbulentsisuusvaikutuksista aluevesien hankkeisiin. Lisäksi Sweco:lta on tilattu selvitys talousvyöhykkeen merituulivoima-alueiden arvosta ja aluekohtaisista tuotantokustannuksista. Vilénin mukaan selvitysten tuloksista on tarkoitus pitää julkinen webinaari.

Lopuksi Alasaari tiedusteli, milloin lausuntoyhteenveto asetuksesta tulee, ja onko lausunnoissa jotakin erityistä nostettavaa. TEM:n mukaan vakuuksien määriin ja ympäristöasioihin otettiin paljon kantaa lausunnoissa. TEM piti hyvänä, että lausunnoissa annetut palautteet ja muutosehdotukset olivat monelta osin konkreettisia.

6. Merituulivoiman edistämisen toimenpidesuunnitelma

Purku- ja ennallistamisvelvoitteen määrittäminen merituulivoimalle

Hanna-Erika Savolainen, työ- ja elinkeinoministeriö

Savolainen esitteli talousvyöhykkeen purku- ja rakentamissääntelyä koskevaa säädöshanketta: <https://tem.fi/hanke?tunnus=TEM082:00/2025>. Hankkeen tarkoituksena on ratkaista talousvyöhykkeen rakentamista ja purkamista koskevan sääntelyn puutteet. Savolaisen mukaan käytännössä puutteet on tarkoitus ratkaista lisäämällä vesilakiin säännökset merirakentamista, purkamista sekä mahdollisesti myös purkuvakuutta koskien.

Taustaksi on käynnistetty VN Tutkiva -hanke "Merituulivoiman purkuvelvoitteet ja -vakuus Suomen talousvyöhykkeellä", joka valmistuu alkuvuodesta. Savolaisen mukaan lakiesityksen on tarkoitus edetä lausuntokierrokselle loppukeväästä, ja muutokset on tarkoitus saada voimaan vuoden 2027 alusta. Ensi vuonna asiasta on tulossa myös sidosryhmätilaisuus.

Mikkonen tiedusteli, miten säädöshanke suhteutuu yleisesti vesilain avaamiseen eli Merituulivoiman edistämisen toimenpidesuunnitelman ehdotukseen, jonka mukaan tarkastellaan mahdollisuuksia kehittää vesilupaprosessia joustavammaksi merituulivoiman osalta. TEM:n mukaan yhteistyötä tehdään yleisesti YM:n ja OM:n kanssa, mutta tällä hetkellä OM:ssä ei ole resursseja toimenpide-ehdotuksen mukaiseen tarkasteluun samassa lakihankkeessa.

Maritime Traffic and Offshore Wind Farms: Risk Assessment for Ensuring Safe, Sustainable and Efficient Maritime Transport

Jani Koiranen, Traficom

Koiranen esitteli meriliikennettä ja merituulivoimaa koskevaa riskienarviointiselvitystä, jonka Traficom tilasi kesällä 2024 Tanskan Rambollilta. Selvitys on kattanut Suomen ja Ruotsin talousvyöhykealueet sekä osittain myös aluevedet. Koirasen mukaan pohjana selvitykselle on ollut Suomen sen hetkiset talousvyöhykkeen tutkimusluvut, Metsähallituksen suunnitelmat sekä kaavat. Selvitys koskee ainoastaan avovesiaikaa. Väylävirastolla on käynnissä vastaava hanke talvimerenkulkua koskien.

Selvityksen tavoitteena on ollut saada tietoa, miten säilytetään merenkulun keskeiset liikennöintireitit, taataan turvalliset reitit ja mitä vaihtoehtoisia reittejä tarvitaan Pohjanlahden merituulivoimahankkeiden myötä. Tietojen pohjalta voidaan tehdä erilaisia suosituksia päätöksenteon tueksi.

Tulosten perusteella etäisyys-suositukset huomioimalla voidaan saavuttaa minimiriskit merenkululle. Koirasen mukaan on kuitenkin huomioitava, että kokonaisriskit voivat olla hyvin erilaiset talvimerenkulun olosuhteissa. Selvityksen mukaan olennaista on määrittää riittävät turvaetäisyydet, mahdollistaa riittävä määrä vaihtoehtoisia reittejä sekä kyettävä välttämään pitkiä liikennöintikäytäviä hankealueiden välissä.

Esityksen lopuksi Oikarinen tiedusteli turvaetäisyydestä, ja siitä onko kyse tietystä metrimäärästä voimalasta laskettuna. Koirasen mukaan kyseessä on nimenomaan tietty etäisyys voimalasta, mutta se voi riippua paljon voimalan sijainnista ja jääolosuhteista. Ulkomerellä lähtökohtaisesti riittävä turvaetäisyys on 1-3 merimailia, mutta esimerkiksi talvimerenkulun kannalta hankaliksi tiedetyillä alueilla etäisyysstarve voi olla tätäkin suurempi. Esimerkiksi Perämeren keskeiselle liikennöintialueelle, Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeen ulkorajalle, on pyritty turvaamaan kuuden merimailin levyinen, merituulivoimaloista vapaa alue.

Tilannekatsaus toimenpidesuunnitelman etenemiseen

Outi Vilen, työ- ja elinkeinoministeriö

Kokouksen lopuksi Vilen esitteli nopeasti toimenpidesuunnitelman etenemisen tilannetta. 17:sta toimenpiteestä lähes kaikki on käynnistetty. Toimenpide-ehdotuksista koordinaatioryhmän perustaminen sekä satamien välisen yhteistyön varmistaminen voidaan katsoa toteutetuksi. Vilénin mukaan maaliskuussa KKV:n ja Suomen satamat ry:n kanssa pidetyn tilaisuuden perusteella Suomen Satamat ry on nähnyt, ettei yleisen tason keskusteluja KKV:n kanssa ole tarpeen jatkaa. Satamat tulevat käymään näitä keskusteluja tarvittaessa osana konkreettisten yhteistyösuunnitelmien valmistelua. Toimenpide-ehdotusten läpikäymistä jatketaan seuraavana vuonna.

7. Muut ajankohtaiset

Ei muita ajankohtaisia asioita.